

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	DG-1	Portal sprawozdawczy GUS portal.stat.gov.pl
	Meldunek o działalności gospodarczej	Urząd Statystyczny ul. Wojska Polskiego 27/29 60-624 Poznań
Numer identyfikacyjny – REGON	za miesiąc ..... 2021 r.	Termin przekazania: raz w miesiącu do 5. dnia roboczego po każdym miesiącu z danymi za miesiąc poprzedni

Obowiązek przekazywania danych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 443, z późn. zm.).

Zbierane na tym formularzu dane podlegają bezwzględnej ochronie zgodnie z zasadą tajemnicy statystycznej (art. 10 ustawy o statystyce publicznej).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

Uwaga: Dane wartościowe należy podawać w **tyśiącach złotych** z jednym znakiem po przecinku, wskaźnik cen – z jednym znakiem po przecinku, pozostałe dane – bez znaku po przecinku; liczbę po przecinku należy wpisać w polu oddzielonym pionową kreską.

Dział 1. Podstawowe dane o działalności gospodarczej^{a)}

Wyszczególnienie		W miesiącu sprawozdawczym	Od początku roku do końca miesiąca sprawozdawczego
0		1	2
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług własnej produkcji) w tys. zł	01		
w tym z działalności budowlano-montażowej wykonanej na terenie kraju siłami własnymi, tj. bez podwykonawców^{b)}	02		
w tym roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym ^{b), c)}	03		
Wartość produktów wytworzonych niezaliczonych do sprzedaży (łącznie z wartością własnych wyrobów przekazanych do własnych punktów sprzedaży detalicznej, własnych hurtowni i własnych placówek gastronomicznych) w tys. zł	04		
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów w tys. zł	05		
Pracujący w osobach, dla których jednostka sprawozdawcza jest głównym miejscem pracy ^{d)} , stan w ostatnim dniu miesiąca	06		
Przeciętna liczba zatrudnionych ^{e)}	07		
Czas faktycznie przepracowany w tyś. godzin za okres od początku roku (wypełnić za miesiąc: III, VI, IX, XII)	08		
Wynagrodzenia brutto osób wykazanych w wierszu 07 w tys. zł	09		
z wiersza 09 przypada na	wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach	10	
	składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe opłacane przez ubezpieczonych za okres od początku roku (wypełnić za miesiąc: III, VI, IX, XII)	11	
Sprzedaż detaliczna (łącznie z podatkiem VAT) w tys. zł	12		
w tym przez Internet	13		
Sprzedaż hurtowa (łącznie z podatkiem z VAT) w tys. zł	14		
Podatek akcyzowy od wyrobów własnej produkcji (producent) w tys. zł	15		
Podatek akcyzowy od towarów i materiałów w tys. zł	16		
Dotacje przedmiotowe w tys. zł	17		
Wskaźnik cen produkcji sprzedanej (miesiąc poprzedni = 100) ^{f)}	18		

^{a)} Przedsiębiorstwa, których działalność została zaklasyfikowana według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 do działu 02, wypełniają tylko wiersze 06–11.

^{b)} Wypełniają tylko przedsiębiorstwa, których działalność została zaklasyfikowana według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 do działów 41, 42 i 43; za okresy kwartalne przedsiębiorstwa te są zobowiązane do sporządzenia załącznika do meldunku DG-1. ^{c)} Przed wypełnieniem prosimy przeczytać objaśnienia do wiersza 02. ^{d)} Bez osób (uczniów) zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego; łącznie z zatrudnionymi poza granicami kraju; bez przeliczania na pełne etaty. ^{e)} Bez uczniów i osób wykonujących pracę nakładczą oraz osób zatrudnionych poza granicami kraju; po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty. ^{f)} Wypełniają przedsiębiorstwa zobowiązane do sporządzania sprawozdania o cenach producentów wyrobów i usług na formularzu C-01, których działalność zaklasyfikowana została według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 do działów 05–39.

Dział 2. Dane uzupełniające dla jednostek przemysłowych^{a)}**Uwaga:** Przy opracowywaniu danych w wierszach 2, 4 i 7 należy uwzględnić aktualną listę krajów zaliczanych do strefy euro.

Wyszczególnienie		W miesiącu sprawozdawczym	Od początku roku do końca miesiąca sprawozdawczego
0		1	2
Z przychodów netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług własnej produkcji) – dział 1, wiersz 01 – przypada na sprzedaż na eksport i wywóz w tys. zł	1		
w tym do krajów strefy euro ^{b)}	2		
Z przychodów netto ze sprzedaży towarów i materiałów – dział 1, wiersz 05 – przypada na sprzedaż na eksport i wywóz w tys. zł	3		
w tym do krajów strefy euro ^{b)}	4		
Nowe zamówienia w tys. zł ^{c)}	5		
w tym na eksport i wywóz	6		
w tym do krajów strefy euro ^{b)}	7		

^{a)} Wypełniają tylko przedsiębiorstwa, których działalność została zaklasyfikowana według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 do sekcji: B, C, D i E. ^{b)} Do krajów strefy euro zalicza się: Austrię, Belgię, Cypr, Estonię, Finlandię, Francję, Grecję, Hiszpanię, Irlandię, Litwę, Luksemburg, Łotwę, Malte, Niemcy, Niderlandy, Portugalię, Słowację, Słowenię, Włochy. ^{c)} Wiersze 5, 6 i 7 wypełniają tylko przedsiębiorstwa, których działalność została zaklasyfikowana według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 do działów: 13, 14, 17, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29 i 30.

Dział 3. Dane uzupełniające dla jednostek świadczących usługi transportowe^{a)}**Uwaga:** Dane należy podawać w liczbach bezwzględnych – bez znaku po przecinku

Wyszczególnienie		W miesiącu sprawozdawczym	Od początku roku do końca miesiąca sprawozdawczego
0		1	2
Łączna ładowność taboru samochodowego ^{b)} – w tonach	1		
Przewozy ładunków – w tonach	2		
Przewozy pasażerów – w tys. pasażerów	3		
w tym			
przewozy	komunikacją miejską	4	
	komunikacją autobusową zamiejską	5	

^{a)} Przed wypełnieniem prosimy przeczytać objaśnienia do działu 3. ^{b)} Własnego (bez wydzierżawionego innym jednostkom) i obcego - według stanu na koniec miesiąca sprawozdawczego; bez taksówek bagażowych.

Uwagi dotyczące znaczących zmian

(wypełnić tylko w przypadku wystąpienia istotnych zmian w badanych kategoriach w porównaniu do danych miesiąca poprzedzającego miesiąc sprawozdawczy)

Należy wpisać znak „X” w kwadracie obok kategorii, których zmiany dotyczą, oraz przyczyn, które te zmiany spowodowały, lub dopisać inne niewymienione przyczyny

w zakresie:

- przychodów ze sprzedaży produktów
- sprzedaży towarów i materiałów
- przychodów ze sprzedaży budowlano-montażowej
- sprzedaży detalicznej
- sprzedaży hurtowej
- liczby pracujących z ..... do .....
- przeciętnej liczby zatrudnionych
- wynagrodzenia
- wskaźnika cen produkcji sprzedanej
- przewozów ładunków i pasażerów

z powodu:

- przejęcia przedsiębiorstwa (części)
- wydzielenia przedsiębiorstwa (części)
- anulowania wystawionych wcześniej faktur
- uwzględnienia faktur korygujących (w szczególności ujemnych)
- spadku liczby zamówień
- wzrostu liczby zamówień
- problemów z zaopatrzeniem od dostawców
- zatorów płatniczych
- zwolnienia pracowników
- zmiana wymiaru etatów pracowników
- przebywania pracowników na tzw. „postojach” /otrzymywaniem przez pracowników tzw. wynagrodzenia postojowego
- wstrzymanie produkcji i/lub świadczenia usług
- innego (wymienić przyczyny) .....

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnianego formularza.	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza.	2	

(e-mail kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

(telefon kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania)

Objaśnienia do formularza DG-1

Uwaga: W e-mailu każdy znak powinien zostać wpisany w odrębnej kratce.

Przykład wypełniania e-maila:

Z | E | N | O | N | . | K | O | W | A | L | S | K | I | @ | X | X | X | . | Y | Y | Y | . | P | L | | | | | | | |

Sprawozdawczość meldunkowa na formularzu DG-1 ma charakter danych wstępnych. Dane wykazywane w sprawozdaniu powinny być zgodne z ewidencją prowadzoną stosownie do wymagań zasad rachunkowości lub własnych potrzeb. W przypadku braku pełnej ewidencji na dzień sporządzania sprawozdania dopuszcza się wykazywanie danych szacunkowych.

W przypadku konieczności skorygowania danych wykazanych w poprzednich okresach (np. wystawienie faktur korygujących, szacowanie danych miesięcznych) korekty te uwzględnia się wyłącznie w rubryce „od początku roku” w najbliższym sprawozdaniu po stwierdzeniu nieprawidłowości. Korekty dotyczą tylko danego roku, w związku z tym nie należy wykazywać wartości ujemnych.

W sprawozdaniach za styczeń nie należy wypełniać rubryki „od początku roku do końca miesiąca sprawozdawczego” (w dziale 1, 2 i 3, rubryki 2).

Podmioty zaklasyfikowane do działu 02 według PKD 2007 wypełniają wyłącznie informacje o zatrudnieniu i wynagrodzeniach oraz o czasie przepracowanym (dział 1 wiersze 06 – 11).

Dział 1. Podstawowe dane o działalności gospodarczej

W wierszu 01 wykazuje się otrzymane i należne kwoty w wartości netto (bez VAT, bez dotacji, łącznie z podatkiem akcyzowym) za sprzedane w kraju i na eksport, na **zewnątrz przedsiębiorstwa** produkty, tj. **własnej produkcji** wyroby gotowe, wykonane usługi, prace naukowo-badawcze, prace projektowe, geodezyjno-kartograficzne, roboty, w tym także budowlano-montażowe itp., wynikające z przemnożenia ilości sprzedanych wyrobów i usług przez jednostkową cenę sprzedaży, skorygowaną o należne dopłaty, udzielone rabaty, bonifikaty, opusty lub umowne kwoty należne z tytułu sprzedaży wyrobów i usług.

Sprzedaż realizowaną z magazynu producenta do innej jednostki zalicza się do sprzedaży wykazywanej w wierszu 01 (a nie do sprzedaży hurtowej wykazywanej w wierszu 14).

W wierszu 01 nie należy ujmować sprzedaży materiałów w odpadów nieużytych w procesie produkcyjnym dokonywanej zarówno przez sieć handlową, jak i przez magazyn jednostki.

W przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia należy wykazać zryczałtowaną odpłatność agenta, natomiast w przypadku zawarcia umowy agencyjnej – pełne przychody agenta, z wyjątkiem przychodów ze sprzedaży towarów.

Dane wykazane w wierszu 01 rubryka 2 meldunku DG-1 powinny być zgodne z zakresem danych wykazanych w sprawozdaniu F-01/I-01, część I, dział 1, wiersz 02, pomniejszonych o wartość dotacji wykazanych w sprawo-

zdaniu F-01/I-01, część I, dział 1, wiersz 67 danych uzupełniających. Dopuszcza się różnice wynikające ze sporządzania sprawozdania F-01/I-01 zgodnie z art. 45 ust. 1a lub 1b ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, z późn. zm.).

Uwaga:

1. Jednostki przemysłu energetycznego, ciepłowniczego i gazowniczego, jak również inne jednostki zajmujące się przesyłem, dystrybucją (jednostki sieci, zbytu) wykazują w dziale 1, wiersz 01 tylko wartość swojej usługi oraz przychody ze sprzedaży produkcji własnych produktów (wyrobów i usług). Jako wartość własnej usługi należy wykazać nadwyżkę opłat (m. in. przesyłowych, abonamentowych), naliczonych przez przedsiębiorstwo zajmujące się dystrybucją, nad wielkością w/w opłat zawartych w fakturze od dostawcy energii elektrycznej, cieplnej lub gazu.
2. Podmioty gospodarcze zajmujące się kompletacją dostaw i działające jako generalni dostawcy wykazują różnicę między wartością dostawy w faktycznie uzyskanych cenach sprzedaży a wartością dostawy w cenach zakupu (nabycia).
3. Polskie firmy prowadzące działalność poza granicami kraju i rozliczające się wyłącznie z zagranicznymi urzędami skarbowymi wykazują dane w wierszu 01 oraz w wierszach 04, 05 i 06.

W wierszu 02 wykazuje się wydzieloną z wiersza 01 wartość przychodów ze sprzedaży robót budowlano-montażowych **wykonywanych w kraju siłami własnymi (tj. bez podwykonawców)** na rzecz obcych zleceniodawców. Przychody te dotyczą robót, za które wystawiono faktury, niezależnie od tego czy zostały zapłacone.

Zakres robót budowlano-montażowych obejmuje:

- 1) przygotowanie terenu pod budowę;
- 2) wznoszenie kompletnych obiektów budowlanych lub ich części oraz inżynierię lądową i wodną;
- 3) wykonywanie instalacji budowlanych;
- 4) roboty budowlane wykończeniowe.

W wierszu 03 wykazuje się **roboty o charakterze inwestycyjnym**, do których należą roboty:

1) realizowane w nowych obiektach

- a) przygotowanie i zagospodarowanie terenu pod budowę,
- b) budowę (wznoszenie) lub odbudowę obiektów budowlanych (budynków, budowli, części budowlanej kotłów, linii i sieci elektroenergetycznych, elektrotrakcyjnych i telekomunikacyjnych) wraz z robotami wykończeniowymi i montażem wewnętrznych instalacji i konstrukcji metalowych tych obiektów,
- c) roboty górniczo-dołowe i wiercenia związane z rozszerzaniem chodników w czynnych kopalniach wykonywane przez przedsiębiorstwa budowy kopalń;

2) realizowane w istniejących (użytkowanych) obiektach mające charakter przebudowy, rozbudowy (nadbudowy, dobudowy) jeżeli w ich wyniku **uzyskuje się** przynajmniej **jeden z niżej wymienionych efektów**:

- a) zmianę charakteru (przeznaczenia) obiektu,
- b) istotne zwiększenie jego pierwotnej wartości użytkowej,
- c) przystosowanie do zmienionych warunków użytkowania,
- d) wydłużenie okresu użytkowania obiektu,
- e) obniżenie kosztów eksploatacji lub poprawę jakości usług czy procesów produkcyjnych prowadzonych w obiekcie.

Do robót o charakterze inwestycyjnym nie należą roboty:

- a) **remontowe** polegające na:
  - odtwarzaniu (przywracaniu) pierwotnego stanu (wartości technicznej i użytkowej) istniejących obiektów budowlanych (a jednocześnie, niestanowiące bieżących konserwacji tych obiektów),
  - b) **pozostałe** do których zalicza się:
    - roboty związane z konserwacją, tj. okresowym wykonywaniem robót niezbędnych do utrzymania obiektu budowlanego i jego otoczenia w należyтым stanie technicznym, obejmujących likwidację przyczyn i skutków uszkodzeń mogących spowodować przedwczesne niszczenie obiektu lub jego elementów i urządzeń,
    - roboty rozbiórkowo-porządkowe prowadzone dla uzyskania materiałów nadających się do dalszego użycia,
    - roboty w zakresie budowy i rozbiórki obiektów tymczasowych na terenie budowy.

W **wierszu 04** wykazuje się wartość produktów wytworzonych niezaliczonych do sprzedaży traktowanych na równi ze sprzedażą, nieujętych w wierszu 01, tj. wartość **własnych wyrobów** przekazanych do **własnych punktów sprzedaży detalicznej**, jak również do **własnych zakładów gastronomicznych** i do **własnych hurtowni**, wartość wykonanych świadczeń na rzecz funduszu świadczeń socjalnych, wykonanych i przekazanych wyrobów i usług własnej produkcji na powiększenie wartości własnych środków trwałych, przekazanych rzeczowych składników majątku, nieodpłatnie przekazanych wyrobów i usług na potrzeby reprezentacji i reklamy, przekazanych wyrobów i usług na potrzeby osobiste podatnika i pracowników oraz darowizny wyrobów i świadczonych usług bez pobrania zapłaty.

Wiersz ten nie obejmuje wartości zapasów produktów gotowych i produkcji niezakończonych.

W **wierszu 05** należy wykazać przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (bez VAT łącznie z podatkiem akcyzowym), tj. kwoty należne za sprzedane towary i materiały, niezależnie od tego, czy zostały zapłacone, wynikające z przemnożenia ilości sprzedanej przez jednostkową cenę sprzedaży netto, skorygowane o należne dopłaty i udzielone opusty, bonifikaty itp. lub umowne kwoty należne z tytułu sprzedaży.

Do przychodów ze sprzedaży towarów zalicza się sprzedaż tych składników, nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym, na zewnątrz przedsiębiorstwa lub we własnych punktach sprzedaży, a w jednostkach sprzedających we własnej sieci sklepów obok towarów obcej produkcji także produkty przez siebie wytworzone. Do przychodów ze sprzedaży towarów zalicza się prawa majątkowe wynikające ze

świadczeń pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii tzw. certyfikaty, należy je wykazywać wyłącznie w wierszu 05.

Dane wykazane w wierszu 05 rubryka 2 meldunku DG-1 powinny być zgodne z zakresem danych wykazanych w sprawozdaniu F-01/I-01, część I, dział 1, wiersz 06. Dopuszcza się różnice wynikające ze sporządzania sprawozdania F-01/I-01 zgodnie z art. 45 ust. 1a lub 1b ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Uwaga:

Przedsiębiorstwa wytwarzające energię elektryczną, ciepłą lub gaz, zajmujące się dystrybucją (przesyłem) wymienionych wyrobów wykazują w wierszu 05 przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, ciepłej, gazu; będzie to wartość wyliczona z przemnożenia ilości sprzedanej (dostarczonej) energii elektrycznej, ciepłej, gazu przez jednostkową cenę sprzedaży netto, zgodnie z obowiązującymi taryfikatorami; wartość ta powinna być powiększona o opłaty (przesyłowe, abonamentowe) zawarte w fakturach od dostawców wyżej wymienionych wyrobów w zakresie dotyczącym zakupu energii elektrycznej, ciepłej, gazu do dalszej odsprzedaży.

W **wierszu 06** wykazuje się liczbę osób (bez uczniów) będących w stanie ewidencyjnym w ostatnim dniu miesiąca, dla których jednostka sprawozdawcza jest głównym miejscem pracy, łącznie z pracującymi poza granicami kraju.

Pojęcie „**główne miejsce pracy**” stosowane jest w statystyce w celu obliczania liczby osób pracujących, przyjmując zasadę jednorazowego ujmowania osób pracujących w kilku miejscach pracy, tzn. osoby zatrudnione w dwóch lub więcej miejscach pracy powinny oświadczyć, które miejsce pracy uważają za główne, przyjmując za kryterium np. wymiar godzin, kwotę wynagrodzenia. Dla pracującego emeryta lub rencisty głównym miejscem pracy jest zakład pracy, a emerytura lub renta jest źródłem dochodu dla tej osoby.

Dane podaje się bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełne etaty.

Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania) łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo;
- 2) osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę nakładczą;
- 3) agentów, tj. osoby, z którymi jednostka sprawozdawcza zawarła umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzeniu placówek handlowych, usługowych lub o wykonywaniu zleconych czynności oraz pomagających członków ich rodzin i osoby zatrudnione przez agentów; do agentów nie zalicza się osób, które prowadzą własną działalność gospodarczą;
- 4) właścicieli i współwłaścicieli zakładów (z wyłączeniem wspólników, którzy nie pracują, a wnoszą jedynie kapitał), łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami ich rodzin;
- 5) osoby otrzymujące zasiłki chorobowe, macierzyńskie, ojcowskie, rodzicielskie i opiekuńcze.

6) osoby skazane (więźniowie) pracujące na podstawie zbiorowych umów o pracę.

Do pracujących nie zalicza się:

1) osób skreślonych czasowo z ewidencji, z którymi nie rozwiązano umowy o pracę;

2) osób:

- a) korzystających w miesiącu sprawozdawczym z urlopów wychowawczych, z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie),
- b) przebywających na świadczeniu rehabilitacyjnym,
- c) zatrudnionych na podstawie umowy-zlecenia lub umowy o dzieło,
- d) zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego (uczniów),
- e) udostępnianych (zatrudnionych) przez agencję pracy tymczasowej,
- f) zatrudnionych na kontraktach, których umowa nie ma charakteru umowy o pracę.

Pracownik będący w trakcie okresu wypowiedzenia powinien być ujęty w pracujących, przeciętnym zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

W **wierszu 07** wykazuje się przeciętną liczbę zatrudnionych, po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty.

Do zatrudnionych zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, w tym także zatrudnione przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych oraz przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej, z wyjątkiem osób zatrudnionych poza granicami kraju;
- 2) osoby pracujące w zakładach pracy w formie zorganizowanych grup roboczych, tj. uczestników OHP (z wyjątkiem odbywających naukę zawodu), skazanych.
- 3) cudzoziemców wykonujących pracę w Polsce zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, z późn. zm.).

Do zatrudnionych nie zalicza się:

- 1) osób wykonujących pracę nakładczą;
- 2) osób (uczniów) zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 3) agentów

Metodę obliczania przeciętnego zatrudnienia w miesiącu proponujemy, aby dostosować do sytuacji kadrowej w jednostce. W przypadku dużej płynności kadr lub natężenia zjawiska udzielania urlopów bezpłatnych sugerujemy, żeby stosować metodę średniej arytmetycznej ze stanów dziennych w miesiącu. Osób przebywających na urlopach bezpłatnych i wychowawczych oraz osób otrzymujących zasiłki chorobowe, macierzyńskie, ojcowskie, rodzicielskie i opiekuńcze nie należy liczyć do stanów dziennych w czasie trwania tych nieobecności z wyjątkiem osób, które łączą dodatkowy urlop macierzyński lub urlop rodzicielski z pracą w niepełnym wymiarze u pracodawcy udzielającego tego urlopu.

Przy stabilnej sytuacji kadrowej przeciętne zatrudnienie w miesiącu można obliczyć metodą uproszczoną, tj. na podstawie sumy dwóch stanów dziennych (w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca) podzielonej przez dwa, lub metodą średniej chronologicznej obliczanej na podstawie sumy połowy stanu dziennego w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca oraz stanu zatrudnienia w 15 dniu miesiąca, podzielonej przez 2. Przy zastosowaniu tych metod w stanach dziennych przyjmowanych do obliczeń nie należy ujmować osób, które powyżej 14 dni nieprzerwanie w danym miesiącu przebywały na urlopach bezpłatnych, wychowawczych, otrzymywały zasiłki chorobowe, macierzyńskie, rodzicielskie i opiekuńcze z wyjątkiem osób, które łączą dodatkowy urlop macierzyński lub urlop rodzicielski z pracą w niepełnym wymiarze u pracodawcy udzielającego tego urlopu.

Przeciętne zatrudnienie w okresach narastających należy obliczać jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez liczbę miesięcy w okresie sprawozdawczym (bez względu na to, czy zakład funkcjonował przez cały okres sprawozdawczy, czy nie). Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według liczby godzin pracy ustalonej w umowie o pracę w stosunku do obowiązującej normy.

W **wierszu 08** wykazuje się za okres od początku roku do końca okresu sprawozdawczego (narastająco) **czas faktycznie przepracowany** (w tys. godzin), tj. sumę godzin przepracowanych w godzinach normalnych i nadliczbowych (m.in. bez urlopów wypoczynkowych i chorób) – przez **zatrudnionych uwzględnionych w obliczeniu przeciętnej liczby zatrudnionych (wiersz 07)**.

Czas przepracowany w **godzinach normalnych** jest to czas przepracowany w dniu roboczym, w wymiarze czasu pracy obowiązującym daną grupę pracowników (w tym także na delegacji służbowej).

Do normalnego czasu pracy zalicza się również godziny przepracowane przy wykonywaniu prac zastępczych, w przypadku wystąpienia przestoju na stanowisku pracy.

Czas przepracowany w **godzinach nadliczbowych** jest to czas przepracowany ponad obowiązujące pracownika normy czasu pracy. Dla potrzeb badania godziny dyżurów zakładowych należy potraktować jako godziny nadliczbowe.

W **wierszu 09** podaje się wynagrodzenia osobowe brutto (**niezależnie od źródeł finansowania wypłat, tj. zarówno ze środków własnych, jak i refundowanych**, np. z Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Pracy) zatrudnionych (wykazanych w wierszu 07) łącznie z wypłatami z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach (dokonywane również w postaci obligacji bądź akcji).

Wiersz ten obejmuje również honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę. Uwzględnia się również tę część wynagrodzeń, jaką zatrudnieni otrzymują w walutach obcych, przeliczoną na złote według obowiązującego kursu kupna waluty przez NBP w dniu wypłaty.

Szczegółowy „Zakres składników wynagrodzeń w gospodarce narodowej obowiązujący od 1 stycznia 2000 r.” jest załącznikiem do objaśnień do sprawozdań z zatrudnienia i wynagrodzeń - dostępny na stronie: http://form.stat.gov.pl/formularze/2020/objasnienia/zalacznik_d_o_objasnien.pdf.

Dane dotyczące wynagrodzeń podaje się w ujęciu brutto bez potrąceń obligacyjnych składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe opłacanych przez ubezpieczonych oraz zaliczek z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych. W wierszu tym nie ujmuje się świadczeń finansowanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a także świadczeń oraz określonych ustawowo odpraw pieniężnych i odszkodowań z tytułu likwidacji przedsiębiorstwa, ogłoszenia upadłości lub restrukturyzacji zatrudnienia z przyczyn niedotyczących pracowników.

Wynagrodzenia za okres sprawozdawczy stanowią:

- należności z tytułu pracy wykonanej w miesiącu sprawozdawczym i rozliczonej do terminu sporządzenia sprawozdania,
- szacunkowe wynagrodzenia (głównie pracowników na stanowiskach robotniczych) należne za miesiąc sprawozdawczy (w tym nagrody i premie za wyniki osiągnięte w danym miesiącu) – ustalone w oparciu o informacje dotyczące przeciętnego zatrudnienia, stopnia realizacji zadań i liczby dni roboczych tego miesiąca, przewidziane do wypłaty do 16. dnia kalendarzowego następnego miesiąca po okresie sprawozdawczym – za prace wykonane lub zakończone w miesiącu sprawozdawczym.

Premie z zysku przewidywane do wypłaty w podanym wyżej terminie należy również ująć w wynagrodzeniach za miesiąc sprawozdawczy.

W wynagrodzeniach nie należy wykazywać wpłat finansowanych przez pracodawcę na Pracownicze Plany Kapitałowe.

W **wierszu 10 – uwaga:** nie należy wykazywać wypłat dla pracowników z funduszu nagród tworzonego z osobowego funduszu płac, które są ujęte w wierszu 09. Nie wykazuje się wypłat dywidend dla akcjonariuszy.

W **wierszu 11** raz na kwartał wykazuje się kwotę opłaconą przez ubezpieczonych za okres od początku roku do końca miesiąca sprawozdawczego (narastająco za I, II, III, IV kwartał) z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, tj. emerytalnej 9,76%, rentowej 1,5%, chorobowej 2,45%, w łącznej (maksymalnej) wysokości – 13,71% wynagrodzenia brutto wykazanego w wierszu 9 rubryka 2.

W **wierszu 12** wykazuje się sprzedaż detaliczną towarów handlowych własnych i komisowych łącznie z gastronomiczną (wykazanych w wierszu 05), w cenach płaconych przez konsumenta (z podatkiem VAT) oraz wartość odsprzedanych materiałów (bez złomu i odpadów) niezużytych w procesie produkcyjnym, zrealizowaną przez punkty sprzedaży detalicznej, placówki gastronomiczne oraz inne punkty sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakupy na potrzeby indywidualnych nabywców.

Sprzedaż detaliczna kierowana jest do konsumenta tj. osoby fizycznej nabywającej towar dla celów niezwiązanych z działalnością gospodarczą i zawodową (również rolniczą – sekcja A wg PKD), a jedynie do użytku własnego i nieplanującej jego odsprzedaży.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględnia się wartość wytworzonych potraw sprzedanych wyłącznie we własnych placówkach gastronomicznych oraz własnych wyrobów sprzedanych we własnych punktach sprzedaży detalicznej.

Sprzedaż detaliczna powinna uwzględniać dane z zakładów prowadzonych przez agentów. W przypadku braku informacji o faktycznie zrealizowanej sprzedaży detalicznej przez agenta przedsiębiorstwo powinno podać wartość sprzedaży deklarowanej przez agenta.

Uwaga: W sprzedaży detalicznej nie wykazuje się sprzedaży samochodów ciężarowych i kombajnów oraz części zamiennych do nich – jest to sprzedaż hurtowa.

W **wierszu 13** wykazuje się wydzieloną z wiersza 12 sprzedaż detaliczną realizowaną przez Internet, zwykle poprzez specjalne środki zapewnione w ramach strony internetowej. Nabyte towary mogą być albo bezpośrednio ściągnięte z Internetu lub fizycznie dostarczone do klienta.

W **wierszu 14** wykazuje się wartość sprzedaży hurtowej (towarów handlowych wykazanych w wierszu 05) w cenach realizacji (łącznie z podatkiem VAT).

Sprzedaż hurtowa jest działalnością polegającą na odsprzedaży zakupionych towarów we własnym imieniu, zwykle nieostatecznym odbiorcom (innym hurtownikiem, detalistom, producentom).

Wartość sprzedaży hurtowej obejmuje wartość sprzedanych towarów z magazynów hurtowych, własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność jednostki sprawozdawczej. Wartość sprzedaży hurtowej materiałów, odpadów oraz złomu, odsprzedanych poprzez hurtownie, wykazują tylko te jednostki, które prowadzą działalność w zakresie sprzedaży hurtowej półproduktów, odpadów oraz złomu.

Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonery), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej poprzez tranzyt rozliczany (refakturowany) polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów jednostki, która tę dostawę realizuje. Dostawca (producent) wystawia fakturę dla jednostki handlowej, która refakturowuje dostawę, realizując część marży handlowej.

Uwaga:

W przypadku prowadzenia sprzedaży detalicznej i hurtowej różnorodnych towarów, podmioty powinny dokonywać podziału sprzedaży według jej rodzaju (dopuszcza się w tym przypadku wykazywanie danych szacunkowych).

Nie zalicza się do sprzedaży detalicznej i hurtowej wartości sprzedaży: domów, mieszkań, gruntów, walut, energii elektrycznej, wody, gazu oraz ciepła dostarczonego przez sieć.

W **wierszu 15** wykazuje się wartość podatku akcyzowego stanowiącego obciążenie przychodów ze sprzedaży.

Podatek akcyzowy należny od sprzedaży dotyczy wyrobów własnej produkcji i usług wykazanych w wierszach 01 i 04 bez ewentualnych odliczeń podatku akcyzowego zapłaconego przy zakupie, np. w sprzedaży samochodów lub sprzedaży wyrobów winiarskich.

Dane wykazane w wierszu 15 rubryka 2 meldunku DG-1 powinny być zgodne z zakresem danych wykazanych w sprawozdaniu F-01/I-01, część I, dział 1, wiersz 73.

W **wierszu 16** wykazuje się wartość podatku akcyzowego stanowiącego obciążenie przychodów ze sprzedaży towarów i materiałów. Podatek akcyzowy należny od sprzedaży dotyczy towarów i materiałów wykazanych w wierszu 05.

W **wierszu 17** wykazuje się otrzymane i należne dotacje przedmiotowe oraz wybrane dotacje określone w ustawie budżetowej jako podmiotowe (jeśli mają odniesienie do wartości wytwarzanych produktów), zwiększające przychód jednostki, ustalone w sposób wynikający z określających je przepisów. Wiersz ten obejmuje dotacje przeznaczone na częściowe pokrycie kosztów na wytworzenie sprzedanych produktów (wyrobów i usług) lub zakup sprzedanych towarów (dotyczy jednostek handlowych), które są realizowane po cenach niższych niż poniesione koszty.

W wierszu tym nie ujmuje się dotacji podmiotowych, które nie mają bezpośredniego odniesienia do wartości wytwarzanych produktów, takich jak np.: dotacje na restrukturyzację jednostki gospodarczej, dotacje na pokrycie kosztów remontów, usuwanie szkód w kopalniach.

W przypadku gdy dotacje przedmiotowe są rozliczane w okresach dłuższych niż miesiąc, dopuszczalne jest szacunkowe ustalenie wartości dotacji przypadającej na badany miesiąc.

Kwoty dotacji uzyskane z budżetu państwa, które po rozliczeniu wyników działalności zwraca się do budżetu, nie są traktowane jako dotacje.

W **wierszu 18** podaje się szacunkowy wskaźnik cen produkcji sprzedanej za miesiąc sprawozdawczy w porównaniu z miesiącem poprzednim dla przedsiębiorstwa ogółem. Do opracowania wskaźnika należy przyjmować wartość sprzedaży pomniejszoną o należne podatki (VAT i podatek akcyzowy).

Wskaźnik ten powinien odzwierciedlać skalę zmian cen **głównych grup** wyrobów i usług sprzedanych przez przedsiębiorstwo w miesiącu sprawozdawczym i w efekcie dostarczać informacji o ogólnej, w skali przedsiębiorstwa, dynamice cen. Dlatego przy obliczaniu tego wskaźnika ważne jest ustalenie miesięcznej struktury sprzedaży, tj. określenie udziału wartości poszczególnych grup wyrobów lub usług w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przedsiębiorstwa i ustalenie średnich poziomów cen uzyskanych przy ich sprzedaży w miesiącu sprawozdawczym i miesiącu poprzednim.

Przykład, jeśli w przedsiębiorstwie przedmiotem sprzedaży były **cztery główne grupy** wyrobów i usług (A, B, C, D) z udziałami w ogólnej sprzedaży odpowiednio: A - 12 %, B - 15 %, C - 20 %, D - 20 %, a średnie ceny uzyskane ze

sprzedaży tych grup produktów zmieniły się w stosunku do cen uzyskanych w poprzednim miesiącu odpowiednio: A - wzrost o 2 %, B - spadek o 1 %, C - spadek o 2,5 %, D - wzrost o 1,5 %, to szacunkowy wskaźnik zmian cen w przedsiębiorstwie wynosi 99,8:

$$[(12 \times 102,0) + (15 \times 99,0) + (20 \times 97,5) + (20 \times 101,5)] : (12 + 15 + 20 + 20) = 99,8$$

Wskaźnik ostateczny będzie opracowany przez urząd statystyczny na podstawie poziomów cen reprezentantów wyrobów i usług wykazywanych przez przedsiębiorstwo w formularzu C-01.

Dział 2. Dane uzupełniające dla jednostek przemysłowych

W **wierszu 1** należy wykazać tę część przychodów (z działu 1 wiersza 01), która dotyczy sprzedaży na eksport i wywozu (zgodnie z krajem odbiorcy, któremu została wystawiona faktura).

Dane wykazane w wierszu 1 rubryka 2 meldunku DG-1 powinny być zgodne z zakresem danych wykazanych w sprawozdaniu F-01/I-01, część I, dział 1, wiersz 03.

Dopuszcza się różnice wynikające ze sporządzania sprawozdania F-01/I-01 zgodnie z art. 45 ust. 1a lub 1b ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

W **wierszu 2** należy wykazać tę część przychodów (z działu 2 wiersza 1), która dotyczy sprzedaży wewnątrzspółnotowej **do krajów strefy euro**.

W **wierszu 3** należy wykazać tę część przychodów (z działu 1 wiersza 05), która dotyczy sprzedaży na eksport i wywozu (zgodnie z krajem odbiorcy, któremu została wystawiona faktura).

Dane wykazane w wierszu 3 rubryka 2 meldunku DG-1 powinny być zgodne z zakresem danych wykazanych w sprawozdaniu F-01/I-01, część I, dział 1, wiersz 07.

Dopuszcza się różnice wynikające ze sporządzania sprawozdania F-01/I-01 zgodnie z art. 45 ust. 1a lub 1b ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

W **wierszu 4** należy wykazać tę część przychodów (z działu 2 wiersza 3), która dotyczy sprzedaży wewnątrzspółnotowej **do krajów strefy euro**.

W **wierszu 5** należy podać sumę wartości wszystkich zamówień na dostawę wyrobów, usług (bez VAT i podatków bezpośrednio związanych z obrotem), produkowanych samodzielnie lub na zlecenie przez inne firmy krajowe lub zagraniczne (w tym tzw. uszlachetnienie na zlecenie), **przyjętych przez przedsiębiorstwo w miesiącu sprawozdawczym**.

Zamówienie (kontrakt, umowę) traktuje się jako wpływ zamówienia, jeżeli wielkość zamówienia została dokładnie określona i jest wiążąca. Jeżeli na potwierdzeniu zamówienia widnieje tylko ilość, to podstawę do obliczenia wartości zamówienia stanowią ceny obowiązujące dla danej transakcji w dniu wpłynięcia zamówienia. Jeżeli w zamówieniu uzgodniono jedynie minimalną ilość towarów lub przedział ilości towarów do odbioru, to za moment wpływu zamówienia należy uznać późniejsze uściślenie zamówienia lub moment wysyłki towarów.

Do wartości nowych zamówień włącza się inne obciążenia (transport, pakowanie itp.), nawet jeśli te obciążenia są odrębnie fakturowane.

Zamówień z poprzednich okresów, które zostały **anulowane** w miesiącu sprawozdawczym, nie odejmuje się z nowych zamówień (wykazanych w dziale 2, wierszu 5).

Do zamówień w miesiącu sprawozdawczym należy włączyć sprzedaż z magazynu (loco magazyn), jeśli wpływ zamówienia i dostawa zbiegają się ze sobą w czasie.

Zamówienia, takie jak np. naprawy, usługi konserwacyjne, instalacyjne, montażowe itp., których wartości nie można ocenić w chwili wpływu zamówienia, należy zgłosić w miesiącu, w którym nastąpiła wycena.

Zamówienia na wynajem wyrobów, które zostały wyprodukowane przez przedsiębiorstwo w celu wynajęcia, należy uwzględnić w dziale 2, wierszu 5 (usługa za wynajem wraz z całkowitą wartością urządzenia).

Do nowych zamówień **nie należy wliczać zamówień na:**

- usługi budowlane,
- dostawę elektryczności, ciepła przesyłanego na odległość, gazu, pary i wody,
- dostawę pozostałości poprodukcyjnych „nadających się na sprzedaż”,
- dostawę towarów do ponownej odsprzedaży,
- świadczenia niezwiązane z działalnością przemysłową,
- dostawy i świadczenia wewnątrz przedsiębiorstwa.

W **wierszu 6** należy podać wydzieloną z działu 2, wiersza 5 wartość zamówień (kontraktów) na dostawy produktów i świadczenie usług złożonych przez:

- odbiorców mających swą siedzibę za granicą,
- firmy krajowe (eksporterów), które eksportują i wywożą za granicę zamówione towary bez dalszej obróbki lub przetwarzania.

Jeśli w zamówieniu jest podana kwota w walucie obcej, to przeliczenia na złote dokonuje się według kursu złotego w dniu transakcji.

W **wierszu 7** należy wykazać tę część wartości zamówień (z działu 2, wiersza 6), która dotyczy sprzedaży wewnątrzspółnotowej **do krajów strefy euro**.

Dział 3. Dane uzupełniające dla jednostek świadczących usługi transportowe

Dział 3. Wypełniają podmioty wykonujące zarobkowo przewozy ładunków i/lub pasażerów, tj. uzyskujące przychody z tytułu świadczenia usług przewozowych z wyłączeniem podmiotów:

- posiadających licencje na wykonywanie przewozów kolejowych, które sporządzają zestawienia GUS – TK-1,
- przedsiębiorstw prowadzących działalność pocztową i kurierską (zaliczanych według PKD 2007 do działu 53),
- przedsiębiorstw wykonujących przewozy taksówkami osobowymi (zaliczanych według PKD 2007 do klasy 49.32),
- przedsiębiorstw wykonujących przewozy kolejkami linowymi (zaliczanych według PKD 2007 do grupy 49.3).

Wiersz 1 wypełniają jednostki wykonujące transport samochodowy ciężarowy zarobkowo.

Łączną ładowność taboru samochodowego (wiersz 1) ustala się, sumując dopuszczalną ładowność (podaną w dowodzie rejestracyjnym) samochodów ciężarowych, przyczep i naczep ciężarowych własnych i przyjętych od innych jednostek na podstawie umowy agencyjnej, zlecenia, dzierżawy, leasingu itp. bez względu na stan techniczny. Nie należy podawać danych dotyczących taboru własnego przekazanego innym jednostkom na podstawie umowy agencyjnej, zlecenia, dzierżawy, leasingu itp., taksówek bagażowych oraz taboru wykorzystywanego wyłącznie do przewozów gospodarczych, tj. przewozów związanych z zaspokajaniem własnych potrzeb jednostki. **Podmioty wykonujące sporadycznie przewozy ładunków zarobkowo wykazują ładowność tylko tego taboru, którym dokonywano przewozów zarobkowych.**

Przewozy ładunków (wiersz 2):

- 1) jednostki wykonujące transport samochodowy, ciężarowy zarobkowo wykazują dane dotyczące przewozów ładunków wykonanych na terenie kraju i poza jego granicami taborem samochodowym ciężarowym (tj. samochodami ciężarowymi łącznie z przewozami na przyczepach i ciągnikami siodłowymi połączonymi z naczepami oraz ciągnikami balastowymi lub rolniczymi na przyczepach) własnym i eksploatowanym obcym; w wierszu tym nie należy ujawniać danych o przewozach: wykonanych taborem samochodowym własnym oddanym w agencję (dzierżawę) innym podmiotom; taborem wykorzystywanym wyłącznie na terenie zakładów pracy (przewozy technologiczne), tj. niewykonującym przewozów po drogach publicznych; taksówkami bagażowymi;
- 2) jednostki w zakresie żeglugi morskiej (armatorzy lub operatorzy) wykazują dane dotyczące przewozów ładunków wykonanych w rejsach zakończonych w okresie sprawozdawczym statkami własnymi oraz statkami dzierżawionymi pływającymi pod banderą polską i obcą; nie należy podawać danych o przewozach zarobkowych innymi środkami transportu;
- 3) jednostki żeglugi śródlądowej wykazują dane dotyczące przewozów ładunków na drogach wodnych śródlądowych polskich i obcych taborem barkowym własnym i eksploatowanym obcym oraz na tratwach holowanych; należy ująć również dane o przewozach taborem barkowym wydzierżawionym na okres przerwy nawigacyjnej na polskich drogach wodnych przedsiębiorstwom zagranicznym; do ładunków zalicza się tylko te ładunki, których przewóz został zakończony w okresie sprawozdawczym;
- 4) jednostki transportu lotniczego wykazują dane dotyczące przewozów ładunków (przesyłki towarowe, pocztowe i bagaż płatny) wykonanych we wszystkich rodzajach lotów komunikacyjnych (rozkładowych, dodatkowych i wynajętych);
- 5) jednostki transportu rurociągowego wykazują dane dotyczące ilości przetłoczonej ropy naftowej i produktów naftowych.

W wierszu 3:

- 1) jednostki wykonujące transport autobusowy zarobkowo wykazują liczbę pasażerów przewiezionych w komunikacji krajowej i międzynarodowej taborem autobusowym handlowym własnym i eksploatowanym obcym; należy wykazać przewozy pasażerów z biletami, w ramach przewozów na podstawie umów, np. z zakładami pracy, w ramach przewozów szkolnych, kolonijnych i wycieczkowych, oraz pasażerów przewiezionych bezpłatnie na podstawie odpowiednich przepisów;
- 2) jednostki w zakresie żeglugi morskiej (armatorzy lub operatorzy) wykazują liczbę pasażerów przewiezionych zarówno z płatnymi, jak i z bezpłatnymi biletami w rejsach zakończonych w okresie sprawozdawczym statkami pasażerskimi, towarowymi i promami – własnymi i dzierżawionymi od innych armatorów – pływającymi pod banderą polską i obcą;
- 3) jednostki żeglugi śródlądowej wykazują liczbę pasażerów przewiezionych w okresie sprawozdawczym z płatnymi i bezpłatnymi biletami statkami własnymi oraz eksploatowanymi obcymi;
- 4) jednostki transportu lotniczego wykazują liczbę pasażerów przewiezionych we wszystkich rodzajach lotów komunikacyjnych (rozkładowych, dodatkowych i wynajętych);
- 5) jednostki komunikacji miejskiej wykazują liczbę pasażerów przewiezionych komunikacją autobusową, tramwajową i trolejbusową oraz koleją podziemną (metro).

W **wierszach 4 i 5** należy wydzielić z wiersza 3 odpowiednio przewozy pasażerów komunikacją miejską (wiersz 4) i komunikacją autobusową zamiejską (wiersz 5).